

δέλφω αὐτοῦ τὸν χειρισμὸν τῆς ἐξωτερικῆς. — Ἦδη καὶ τὴν σκιὰν ταύτην διαλύουσιν αἱ τῶν λονδινειῶν ἐφημερίδων ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου διηλώσεις. Αὗται πρὸς τέλειον ἀπελπισμὸν τῶν παρὰ τὸν Τίβεριν σωβινιστῶν ὑπομνήσκουσιν ὅτι ἡ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην εἰς τὰ ἰταλικά ὕδατα μετάβασις τοῦ ἀγγλικοῦ στόλου δὲν συμβαίνει τὸ πρῶτον τακτικῶς κατὰ διετίαν ὁ στόλος οὗτος, ἐπιστρέφων ἐκ τῶν κατὰ τὴν ἀνατολικὴν Μεσόγειον γυμνασίων αὐτοῦ, σταθμεύει ὅτε μὲν παρὰ τὴν ἐτέραν, ὅτε δὲ παρὰ τὴν ἐτέραν τῶν ἰταλικῶν ἀκτῶν. — Εἶνε ἀληθὲς ὅτι οὐδεμία ἐν Λονδίῳ ἐγένετο ἐπίσημος διάψευσις τῶν ἐν Ρώμῃ ὀνειροπολῶν· ἀλλ' ἡ τοῦ ἀγγλικοῦ τύπου ὑπόμνησις αὕτη ἀρκεῖ ὥπως ἀποκαταστήσῃ εἰς τὴν ἀληθῆ αὐτῆς σημασίαν τὴν μετὰ τοσούτου πατάγου ὑπὸ τῶν τοῖς πόθους αὐτῶν ὡς πράγματα ὑπολαμβάνόντων διακωδωνισθεῖσαν ἐπίσκεψιν τῆς ἀγγλικῆς μοίρας.

Ἀλλὰ καὶ τὰ ἄλλα πράγματα κακῶς καὶ ἀμυχάνως ἔχει τοῖς ἐν Ρώμῃ. — Ἠλπιδίθη ὅτι ἡ τοῦ κ. Σανταμαρία, διαφωνοῦντος πρὸς τὴν κυβερνήσιν περὶ τοῦ τρόπου τῆς διεξαγωγῆς τοῦ ἰταλικοῦ παναμίσκου, ἦτοι τοῦ τραπεζικοῦ σκανδάλου, ἀποχώρησις ἀπὸ τῆς κυβερνήσεως θ' ἀπύλλασσε τὸ ὑπουργεῖον τῆς ὑποδοκούσης αὐτὸ ἐσωτερικῆς κρίσεως· ἀλλ' ἰδοὺ ὀλίγαι μόνον παρῆλθον ἡμέραι ἀπὸ τῆς ἀντικαταστάσεως τοῦ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργοῦ καὶ νέα ἀγγέλλεται ἐκ Ρώμης ὑπουργικὴ κρίσις, ἥς ἀγνωστος μὲν ἡ ἑκταδὶς καὶ ἡ ἑκβασίς, ἀλλ' ἡ ὁποία πάντως ἀποτελεῖ μίαν τῶν ἐκδηλώσεων τῆς σταθερῶς αὐτόθι κρατούσης πολιτικῆς καχεξίας. — Πράγματι μετὰ τὴν ψεῦσιν τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Γιοζίττη παρασχεθεῖσαν ὑποσχέσεων περὶ ἀποκαταστάσεως τοῦ ἰσοϋγίου ἐν τῷ προϋπολογισμῷ οὕτως ἀλλεπάλληλοι καὶ συνεχεῖς προκύπτουσιν αἱ δυσχερεῖαι τῇ κυβερνῇ αὐτοῦ, ὥστε εὐλόγως νομίζεται γενικῶς ὅτι ὀλίγος ὑπολείπεται πλέον τῇ κυβερνῇ ταύτῃ βίος, πάντων κατ' αὐτῆς ἐπιτιθεμένων διὰ τὴν ἐνεστώσαν κρίσιν τοῦ κράτους οικονομικὴν θέσιν, μὴ πολὺ ἀπέχουσαν τῆς χρεωκοπίας, καίτοι τῆς καταστάσεως ταύτης δημιουργοὶ εἶναι μᾶλλον αὐτοὶ οἱ ἐπιτιθέμενοι ἢ ὁ κ. Γιοζίτης, ὅς κατὰ τοῦτο μόνον ἡμάρτεν, ὅτι ἐνόμισεν ὅτι θὰ κατώρθου ν' ἀνορθώσῃ τὰ οικονομικὰ τοῦ κράτους ἀπὸ τῆς διηνεῖς καταπτώσεως, εἰς ἣν περιήγαγον ταῦτα οἱ θιασῶται τῆς μεγαλομανοῦς πολιτικῆς, ἀνευ οὐσιώδους μεταβολῆς τῆς πολιτικῆς ταύτης. — Ὁπωδῆποτε τὸ μὲν ἔλλειμμα τοῦ προϋπολογισμοῦ ὁσημέραι εὐρύτερον γίνεται, τὸ δ' ἐπιχειρηθὲν δάνειον παρὰ τὰς πρὸς τοὺς γερμανοὺς καὶ τοὺς ἀγγλοὺς κεφαλαιούχους ἐκκλήσεις τῆς βερσάλιαν. Ἡ μερσιῖας λίαν ἀπέχει τῆς ἐπιτυχίας αὐτοῦ, τὸ δὲ σκάνδαλον τῆς Ρωμαϊκῆς Τραπεζῆς, ἀληθὲς πέτρα σκανδάλου γενόμενον καὶ τοῦτο τῷ κ. Γιοζίττῃ, οὐπω ἡγγικεν εἰς τὴν ἐξακρίβωσιν αὐτοῦ. — Τοῦτο πρὸς τὰς τύψεις τοῦ συνειδότος ἐπὶ τῷ μεγάλῳ πολιτικῷ σφάλματι τῆς εἰς Μέρτζ καὶ Στρασβούργον ἀποστολῆς τοῦ διαδόχου τοῦ θρόνου, ἀποστολῆς οὕτω καιρίως θιγᾶσης τὴν γαλλικὴν φιλοτιμίαν. — Βραδέως λίαν αἰσθόμενοι τὴν βαρύτητα τῆς προέσεως ταύτης, ἥς ἄμεσον ἐπακόλουθον ἦν ἡ τελεία καὶ οριστικὴ ἀποχὴ τῶν γάλλων κεφαλαιούχων ἀπὸ τοῦ μελετωμένου δανείου, ἐβουλεύθησαν κατὰ τὸν Γαλάτην τῶν

Παρισίων ἐπανόρθωσιν τινα διὰ τῆς εἰς Τουλῶνα ἀποστολῆς θεωρητοῦ, φιλοφρονισμένου τὸν πρόεδρον τῆς γαλλικῆς Δημοκρατίας κατὰ τὴν αὐτόσε μετάβασιν αὐτοῦ πρὸς ὑπάντησιν τοῦ ῥώσου ναυάρχου Ἀβελάν. — Τὸ ἄγγελμα δὲν ἔχεται πολλῆς πιθανότητος· ἀλλὰ καὶ ἂν πράγματι τοιαύτην τινὰ ἐπανόρθωσιν ἐβουλεύθησαν οἱ ἐν τῷ Κυρηναίῳ, οὐδὲ τῆς εὐτυχίας ταύτης θ' ἀπολαύσῃ, τῆς αὐτῆς ἐφημερίδος ἀγγελουμένης ὅτι ὁ κ. Καρνῶ, ἔν' ἀκριβῶς ἀποφύγῃ τὰς ὑποκριτικὰς ταύτας φιλοφρονήσεις, δὲν θὰ μετέβαινεν εἰς Τουλῶνα. — Τοῦτο θὰ ἐμείου βεβαίως τὴν λαμπρότητα τῶν ἐν τῷ γαλλικῷ λημένι ἑορτῶν· τὸ ἀντίρροπον ὅμως θὰ ἐπῆρχετο ἐν Παρισίοις, ἐνθα μεταβύσσονται οἱ ἀνώτεροι τοῦ ῥωσικοῦ στόλου ἀξιωματικοὶ καὶ ἐνθα ἡ πανήγυρις θὰ προσλάβῃ τὸν ἐπισιμώτατος αὐτῆς χαρακτήρα. — Ἐν γένει πάντοθεν στενὰ καὶ δυσάρεστα καὶ ἀπογοητευτικά τοῖς ἐν Ρώμῃ ἀγγέλλονται τὰ πράγματα.

M. E. M.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Σάββατον, 18 Σεπτεμβρίου.

Πολλάκις καὶ πρὸ πολλοῦ ἴδην χρόνου ἔσομιν ἀφορμὴν ἐν τοῖς οικονομικοῖς ἡμῶν δελτίοις νὰ ἐξάρωμεν τὴν ἐσωτερικὴν, ἦτοι τὴν πραγματικὴν ἀξίαν τῶν τουρκικῶν χρεωγράφων, καὶ δι' ἀριθμῶν καὶ ἀσφαλῶν ἐπιχειρημάτων νὰ καταδειξώμεν τοῖς κατόχοις αὐτῶν τὸ εὐρὺ μέλλον τῶν χρεωγράφων τούτων. Δυστυχῶς τὸ καθ' ἡμᾶς δημόσιον καὶ πρὸ πάντων οἱ παρ' ἡμῖν τραπεζίται καὶ ἄλλοι μεγάλοι κεφαλαιούχοι, ἐμμένοντες εἰς ἀπρηχαιωμένας προλήψεις καὶ θεωροῦντες τὴν ὑψωσιν τῶν τουρκικῶν χρεωγράφων ὡς ἀποτέλεσμα κερδοσκοπικῶν τεχνασμάτων, παρέβλεψαν τὰ πρὸ αὐτῶν ἀσφαλῆ κέρδη, ἐξηκολούθησαν ἐκποιοῦντες τὰ ἐν τοῖς ταμείοις αὐτῶν κυβερνητικὰ χρεώγραφα, ἀπὲρ ἀγόραζε τὸ εὐρωπαϊκὸν δημόσιον, ἐπέδιψαν δὲ κέρδη εἰς χρεώγραφα μεμακρυσμένων καὶ ἀγνώστων ἡμῖν χωρῶν ἢ καὶ ἀμφιβόλου ἀσφαλείας. Οὕτω δὲ ἡ ἡμετέρα ἀγορὰ, ἡ ὁποία μέχρι πρὸ τινων ἐτῶν ἦτο κάτοχος μεγάλου μέρους τῶν προσοδοφόρων καὶ ἀσφαλῶν τουρκικῶν χρεωγράφων, εἴρηται νῦν ἐν τοιαύτῃ αὐτῶν στεγνῇ, ὥστε ὀλίγων χαλιδῶν Γεν. χρέους ἢ Ὁσμανιᾶς ζήτησις διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν ἐπικαταλλαγῶν ἐπιφέρει ἀναστάσεων ἐν τῷ ἡμετέρῳ χρηματιστηρίῳ, προκαλεῖ ἑκτακτὰ μέτρα πρὸς ἀποδόμιν τῶν ἐκ τοῦ déport κινδύνων καὶ συντελεῖ εἰς τὸν μαρasmus τοῦ ἡμετέρου χρηματιστηρίου. Ἐξαίρεσιν ἀποτελεῖ μόνον ἡ αὐτοκρ. ὁδὸς τῆς Τραπεζῆς, ἡ ὁποία, ἐγκαίρως ἐκτιμήσασα τὴν ἀξίαν καὶ τὸ μέλλον τῶν τουρκικῶν χρεωγράφων, ἀνέλαβεν ἀνεπιβλήτως τὴν ὑποστήριξιν αὐτῶν, συνέστησε πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἰσχυρὰ αὐθαδικτά, κατώρθωσε τὴν μετατροπὴν διαφόρων τουρκικῶν δανείων, ἀπύλλαξε

τὴν κυβερνήσιν ἀπὸ τοῦ βάρους τοῦ ἐσωτερικοῦ δανείου τοῦ λεγομένου Ταχλίε καὶ τῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα σχιμίων καὶ σεργίων ἐνταλμάτων τοῦ Μαλλιέ, καὶ ἐν γένει συνετέλεσεν εἰς ἀνύψωσιν τῆς οἰκονομικῆς πίστεως τῆς κυβερνήσεως ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε τὰ τουρκικὰ χρεώγραφα κατέχουσι σήμερον ἐν Εὐρώπῃ τὴν πρώτην θέσιν ἐν τῇ τάξει τῶν δευτερευόντων εὐρωπαϊκῶν χρεωγράφων.

Πρὸς ὑποστήριξιν τῶν λόγων ἡμῶν, χωρὶς νὰ θελήσωμεν ν' ἀνατρέξωμεν εἰς λίαν μακροσυσμένην ἐποχὴν, παραθέτομεν συγκερικὸν πίνακα τῶν ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ τοῦ Λονδίνου παρουσῶν τιμῶν τῶν τουρκικῶν χρεωγράφων πρὸς τὰς 15 ὁ 1887, ἐξ οὗ καταδειχθήσεται ἡ γενομένη πρόοδος :

1887 ἰουλ. 25	1893 δεπτ. 29
Γεν. χρ. σειρά Α λ. στ. 22	λ. στ. 54 1)2
» » Β » 14 3)8	» 34
» » Γ » 14 1)4	» 23 1)8
» » Δ » 14 3)16	» 22.

Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι λαλοῦσιν τοσοῦτον εὐγλωττῶς, ὥστε πᾶν σχόλιον καθίσταται περιττόν. Ὡς βλέπουμεν οἱ ἡμέτεροι ἀναγνώσται, ἡ σειρά Α τοῦ Γενικοῦ χρέους ἀνέτιμήθη ἐντὸς μιᾶς μόνης ἐξαετίας κατὰ 32 μονάδας· ἐπομένως ὁ εὐτυχὴς κάτοχος 1000 μόνον τίτλων ἀπέλαυσεν ὠφέλειαν πραγματικὴν 320 λίρων ἀγγλικῶν, τὴν τῶν τοκομεριδίων, τὰ ὅποια τακτικῶς ἐλάμβανε καὶ τὰ ὅποια κατὰ τὰς πρὸ 6 ἐτῶν τιμὰς ἀπέδιδον 4,55 0)0 ἢ σειρά Β, τιμωμένη πρὸ ἐξαετίας ὅσον καὶ αἱ δύο ἄλλαι τελευταῖαι σειραὶ (14 3)8), ἀνέτιμήθη κατὰ 20 μονάδας, καὶ τέλος αἱ σειραὶ Γ καὶ Δ ἀνέτιμήθησαν, ἐκείνη μὲν κατὰ 9 μονάδας, αὕτη δὲ κατὰ 8. Ἀνέτιμήθησαν ἐπομένως αἱ μὲν δύο πρώται σειραὶ κατὰ 240, αἱ δὲ δύο δευτεραί κατὰ 150 0)0.

Ἐξετάσωμεν πᾶσι τὰ πιθανὰ ἀποτελέσματα τῆς τοιαύτης καταστάσεως, ἣν ἐδημιούργησεν ἡ ὀξυδερκεία καὶ ἡ ὑπερβολὴν συμψηφισμὸν τοῦ κράτους μεριμνα τοῦ μεγαλοφυοῦς Σουλτάνου Χαμίτ τοῦ Β', ἐπικυρώσαντος τὴν σύμβασιν τοῦ Μουχαρέμ καὶ πρῶτα πάντων εἰς τὸ γενικὸν συμφέρον ἐπιδόντος.

Ἐντὸς 5 ἢ το πολὺ 6 ἐτῶν ἡ σειρά Α τοῦ Γενικοῦ χρέους δὲν θὰ ὑπάρχῃ πλέον, ἐξοφληθησομένη χρεωλυτικῶς· τότε δὲ αἱ 320,000 λίραι, αἱ νῦν χρησιμεύουσαι εἰς τακτικὸν χρεωλύσιον τῆς σειράς Α, θὰ γρηγορητοποίηθωσιν εἰς τὴν σειράν Β, μὴ ὑπολογιζομένων τῶν ἐκτάκτων χρεωλύσεων καὶ τῶν ποσῶν τῶν λαμβανομένων νῦν ἐκ τῶν τόκων τῶν χρεωλυθέντων τίτλων. Τὰ ποσὰ ταῦτα εἶναι οὐδῶδε, καθ' ὅσον ἡ σειρά Β, ἡ ὁποία ἀρχικῶς συνίστατο ἐξ 11,049,000 λίρ. εὐρίσκει νῦν περιορισμένη διὰ τῶν χρεωλύσεων εἰς 10,135,000. Κατὰ τὴν προηγουμένην χρῆσιν ἀπεσφύθησαν δυνάμει τοῦ χρεωλύσιον 418,000 τῆς σειράς Β, ὥστε ἐντὸς 5-6 ἐτῶν δὲν θὰ μένωσιν ἐν κυκλοφορίᾳ εἰμὴ 8,000,000 ὀνοματικά, κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ ἐποχὴν θὰ ὑπάρχωσι κατ' ἐλάχιστον ὅρον 400,000 λίραι πραγματικά, χρησιμοποιοιθῆσόμεναι εἰς ἀγορὰν τίτλων τῆς σειράς Β. Ἐὰν λοιπὸν ὑποθετῇ ὅτι ἡ τιμὴ αὐτῆς θὰ ἴσῃ περὶ τὰ 50, θ' ἀποσβεσθῇ τῆς κυκλοφορίας 800,000 λίραι ὀνομαστικά, ὅπερ ἀποτελεῖ 10 τοῖς 100 χρεωλύσιον δι' ἑν ἔτος !

Πάντα ταῦτα ἀγορεύουσιν ἐκ τῆς δι' αἰτοκρ. διατάγμ. κυρωθείσης συμβάσεως τοῦ Μουχαρέμ, ἡ δὲ ἐνδεκαετής καλὴ διαχείρισις τῶν ἐκκεχωρημένων προόδων καὶ ἡ σταθερὰ θέλησις τοῦ μεγαλοφυοῦς Ἀνακτορὸς ὅπως αὐστηρῶς καὶ ἀμετακλήτως τηρηθῶσι πάντες οἱ ὅροι τῆς συμβάσεως, γαίθουσι τὸν Εὐρωπαϊκὸν κόσμον ὅτι πάντες οἱ ἐπ' οὐτῶν ὁρων τῆς συμβάσεως στηριζόμενοι ὑπολογισμοὶ πραγματοποιηθήσονται ἀναποδράστως. Διὰ τοῦτο μετὰ τὴν σειράν Α ἔχει καὶ ἡ σειρά Β ἐν Ἀγγλίᾳ πολλοὺς θαυμάσιους, οἱ ὅποιοι ἀγοράζοντες ἐγκλείουσιν ἐμπνευστικῶς ἐν τοῖς ταμείοις αὐτῶν τοὺς τίτλους τῆς σειράς Β, ἥρξαντο δὲ στρέφοντες τὴν προσοχὴν αὐτῶν καὶ εἰς τὴν σειράν Γ, ἡ ὁποία, καλῶς ἐχόντων τῶν πραγμάτων, μετὰ 5 ἐτῶν θὰ τιμᾶται ἄνω τῶν 30, ἐνθ' ἡ σειρά Β θὰ τιμᾶται πιθανῶς ἄνω τῶν 50.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν σειράν Δ, συγκαταλέγουσιν ἐκ 47,377,631 λίρῶν ὀνομαστικῶν, ἡ θέσις αὐτῆς ἐν τῇ ἀγορᾷ εἶναι μᾶλλον κερδοσκοπικὴ, ἡ δὲ τιμὴ αὐτῆς στηρίζεται ἐπὶ τοῦ τόκου, ὃν ἀποφέρει, χωρὶς νὰ λαμβάνηται εἰσέτι ὑπ' ὄψει τὸ χρεωλύσιον. Ἀλλὰ συνεχῶς λέγεται, καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπαναλαμβάνεται μετ' ἐπιτάσεως, ὅτι δὲν εἶναι μακρὰν ὁ καιρὸς, καθ' ὃν τὸ συμβούλιον τοῦ δημοσίου ὁθωμανικοῦ χρέους θὰ αὐξήσῃ τὸν τόκον ἀπὸ 1 εἰς 1 1)4 τοῖς 0)0, καὶ τότε βεβαίως γενήσεται ἀνάλογος τῆς τιμῆς ὑψώσις. Ἀλλ' εἶναι ἄρα γε πιθανὴ ἡ προσεχὴς ὑψώσις τοῦ τόκου; Νομίζομεν ὅτι ὄχι, καὶ τὸ νομίζομεν στηριζόμενοι ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν. Διότι ἐκ τοῦ τελευταίου ἰσολογισμοῦ γινώσκουμεν ὅτι τὸ πρὸς μέλλουσαν αὔξησιν τοῦ τόκου ἀποθεματικὸν κεφάλαιον σημειοῦται εἰς 114,462 λίρας, ἐνθ' ἀπαιτοῦνται πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὑπὲρ τὰς 250,000 λίρῶν. Νομίζομεν λοιπὸν ὅτι τὸ συμβούλιον τοῦ δημοσίου χρέους τῆς Τουρκίας δὲν θὰ διαπράξῃ τὸ σφάλμα νὰ προσῇ εἰς οἰανδήποτε αὔξησιν τοῦ τόκου ἄνευ τῆς βεβαιότητος ὅτι ἡ αὔξησις αὕτη ἔσται διαρκῶς ἐξησφαλίσμενα ἐκ τῶν ἐπιδόσεων εἰσπραξέων. Ἀλλ' ὡς δὲ καὶ αὐτὸς ὁ κ. Καλλιάρ, πρόεδρος τοῦ συμβουλίου, ἐν τῇ τελευταίᾳ αὐτοῦ ἐκθέσει ἐδηλώσεν ὅτι μόλις κατὰ τὸ 1895 ἔσται δυνατὴ ἡ κατὰ 1)4 0)0 αὔξησις τοῦ τόκου τοῦ Γενικοῦ χρέους. Τοῦτου ὄντος γνωστοῦ, ἀνάγκη νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἡ παρούσα τιμὴ τῆς σειράς Δ τοῦ Γενικοῦ χρέους εἶναι φυσικὴ καὶ συμφωνοῦσα πρὸς τὴν οἰκονομικὴν πίστιν, ἥς ἀπολαύει νῦν ἡ τουρκικὴ κυβερνήσις ἐν ταῖς εὐρωπαϊκαῖς ἀγοραῖς.

Τὰ χθές μετὰ μεσημβρίαν ληφθέντα ἐξ Ἀθηνῶν τηλεγραφήματα γαριστῶσι ζοφεράν τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν. Τὸ συνόλλαγμα ἀνῆλθεν εἰς τὰ 190, τὰντα δὲ τὰ χρεώγραφα καὶ αἱ ὀφείαι ὑπεστέθησαν νέαν ἐκπτώσιν, ἔνεκα τῶν ἐξ Ἀθηνῶν εἰδησέων ὑπετιμήθησαν καὶ ἐνταῦθα αἱ λαχειοφόροι ὁμολογίαι μέχρι 331 καὶ τὰ Λαύρια μέχρι 32.

Ν. ΦΩΤΙΑΔΗΣ.

Ο ἑπιστάτης ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ
Καροτακτικῶς-Πίρην Τυποθεταρεῖον ΝΕΟΛΟΓΟΥ